

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Ishaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtak meseca. Ako je ta dan praznik, iside „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 13.

V Ljubljani, 5. julija 1894.

Letnik VII.

Leona XIII. apostolsko pismo.

Prelepo pismo so razposlali po svetu sveti Oče Leon XIII. — Papež za svoje zadnje pismo niso porabili naslova »okrožnica«, ker to pismo ni namenjeno samo katoličanom, marveč je namenjeno vsem narodom sveta in zato je Leon XIII. imenuje »apostolsko pismo«.

Prebravši pismo, reči moramo: To je beseda božja! To je glas iz nebes!

Leon XIII. spominja se v tem pismu Izveličarja, ki poslavljajoč se od učencev priporoča svojim dragim, naj bodo vsi eno. Te jedinosti v Bogu, v katoliški cerkvi želi tudi Leon XIII. vsled starosti poslavljajoč se s sveta, vsem narodom sveta.

Zato se obrača do nevernikov, ki blodijo v temi in smrtni senci in sicer najprej do teh zato, »ker ljubezen tje najurneje hiti, kjer je sila za pomoč največa«, kakor pravi v tem pismu Leon XIII.

V ljubeznipolnih, očetovskih besedah govori zatem papež vzhodnim razkolnim cerkvam, povdarjajoč, da jih le nauk o papežu loči od katoliške cerkve, katerega je vzhodna cerkev prejšnja stoletja očitno priznavala, kakor jasno spričuje njena zgodovina.

Posebe se obrača Leon XIII. do slovanskih narodov. Spominja se zaslug sv. Cirila in Metoda za sv. vero in časti, s katero ju je Leon XIII. proslavljal pred nekaj leti, omenja srečnih časov, ko so bili slovanski narodi tesno spojeni z rimsko stolico ter izraža željo, naj bi se kmalu zopet vrnili v blagor Slovanov in cerkve.

Zatem razkriva, v kake zmote je zavedel protestantizem ljudi, kako vse razdvaja, kako izgublja pod seboj vsa pozitivna tla, zanikujoč celo božanstvo Kristusovo. Nadalje našteva dolžnosti katoličanov, znova obsoja človeški družbi nevarno družbo prostozidarjev, našteva

blagodejne nasledke krščanske preosnove človeške družbe, obsoja vojaška bremena ter pojasnjuje, kako bi se najprimerneje rešilo sedanje socijalno in politično vprašanje in k sklepu nam v nebeško-lepem vzletu opiše Leon XIII. podobo krščansko prenovljenih razmer na svetu.

Najnovejše apostolsko pismo »Preclara gratulationis« zopet kaže Leona XIII. kot »luč z neba« v pravem pomenu besede. Apostolsko to pismo diše božjo modrost in ljubezen ter v malo besedah obsega neizmerno veliko.

Ta jasnost in točnost in vseobsežnost v besedi, kako žarno odseva iz nje veliki duh Leonovi!

Ta iskrenost, gorkota, ljubeznivost, prizanesljivost v besedi, kako ljubo žari iz nje prelepo srce Leonovo!

A ta velik duh Leonov in to lepo srce se kaže ta tem večji in lepši, čim prozorneje odseva iz nju živa vera Leonova, ki se v ponižnosti vklanja v vsaki besedi pred vsemogočnim Bogom.

Nemogoče je po našem prepričanju, da bi ta najnovejša apostolska beseda bila pri raznih narodih brez uspeha. »In če se doseže le del pričakovanih uspehov«, pravi Leon XIII. v pismu, »bo to zelo pomenljivo pri sedanjih splošno razrušenih razmerah, v katerih se nezadovoljnost s sedajnostjo druži s strahom pred prihodnostjo«.

Sklepamo pa to veselo sporočilo o prelepi okrožnici z željo: Bog živi in ohranaj velikega Leona XIII. Bog mu obujaj in ohrani po širnem svetu, vzlasti pa v naši slovanski domovini vedno več poslušnih in delavnih sinov in hčer!

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. Sejem na Bučki 18. junija je bil dobro obiskan. Prignali so 3000 glav. Cena je bila precej visoka. — Novo pošto so dobili s 1. julijem v Hrašah pri Postojni. — V Planini so dobili 22. junija postajo za brzojavo. — S Suhorja smo prejeli to le sporočilo: »Nocojšnjo noč zgodil se je na Suhorji velik zločin. Tatje vlomili so v cerkev in ukradli ciborij s sv. hostijami, iz cerkvene omare so vzeli kelih in čolnč s kadilom. Vlomili so od zadej skozi okno. Tabernakelj so z največjo lahkoto odprli, ker se je slabo zapiral, a kedo bi si bil kaj takega mislil pri trdnem omrežju?! — Včeraj videli so v vasi dva na pol gosposka klateža, stara od 20—25 let. Kupila sta bila pri oštirju hlebec kruha, zavil ga jima je v rumen papir. Baš tak papir rabili so kot pripomoček k vlamu. Namazali so ga z apnom in prilepili na šipo, da se ni čulo razbijanje sipe. — Č. g. Ignacij Žitnik, deželni poslanec, je postal v Rimu doktor modroslovja. Vrnil se je iz Rima v Ljubljano, kjer je prevzel službo duhovnega pastirja v ljubljanski kaznilnici. Dal mu Bog zdravja in uspehov v novi časti in novi službi. — Od Sv. treh Kraljev na Vrhu se nam piše: Svetotrikralska župna cerkev na Vrhu je dobila nov kinč. Te dni sta se postavili v presbiteriju dve umetni okni, kateri je izdelala tvrdka Neuhauser dr. Jele & Co. v Inomostu na Tirolskem. Obe sta prekrasno slikani. Jedno okno ima podobo svetega Cirila, drugo pa sv. Metoda. Podoba stoji pod priprostim baldahinom, nad kojim se razprostira preproga (Grisailentepich), širina je pa izpolnjena s primernim obrobkom (Bordüre). Okni imata okrogli lok in sta v svetlobi po 280 cm., široki po 75 cm. Slog je renesanski. Okni sta svetli in ob solnčnem svitu se pokaže v živih barvah rajskomila krasota. S početka je bil presbiterij gotskega sloga. Prenovljavalni duh renesance je pa ta slog predelal. — V Kamniku sta po noči 28. junija pogoreli na Klancu dve hiši. Govoré, da je bilo zažgano. — Za novo znamenje v Komendi napravil je Franc Tončič, kipar v Kamniku lepo podobo lurske Matere božje.

S Štajerskega. V stolni cerkvi v Mariboru se je na god sv. Alojzija vršilo prav slovesno prvo sv. obhajilo. Milostljivi knezoškof so otrokom v ganljivih besedah razložili, kako svet in vesel je dan prvega sv. obhajila, ter so potem obhajali 180 dečkov in deklic. Po sv. obhajilu so blagoslovili 2 novi šolski zastavi. Lepe slovesnosti se je udeležilo obilo vernikov. — Zakrament svete birme delijo mil. knezoškof od 1.—9. julija v celjski dekaniji. V župnijski cerkvi v Grižah bodo posvetili veliki oltar kakor tudi novo lursko cerkvico. — Svitli cesar so darovali gasilnemu društvu v Rajhenburgu 60 gold. — Dež. glavar grof Edmund Attems in dež. odbornik dr. Wanisch sta nadzorovala deželne toplice slatinske in dobrnske. — Na vinorejski šoli v Mariboru se podeli z 15. septembrom 7 deželnih ustanov. Prosilci, vsaj 16 let stari, se morajo vsaj do 15. avg. osebno v Mariboru pri ravnatelju vinorejske šole oglasiti, ter prinesiti krstni list, spričevalo o nramnosti, cepljenju osepnice, šolsko in ubožnosti spričevalo. — V Ljubnem v gornji Savinjski dolini so ustanovili posojilnico. — Prvi ljudski shod skliče »Slovensko društvo« v Mozirje dne 8. julija. — G. Franc Srsen, trgovec v Ljutomeru, je na dunajski razstavi dobil zlato kolajno za ljutomersko vino in žganje. — G. Janko Karba, učitelj pri Sv. Križu pri Ljutomeru, je dobil učiteljsko službo v Ljutomeru. — V Rušah je zgorela Vošnjakova tovarna za žveplenke, škode je okoli 50.000 gld.; 180 delavcev je brez dela. — V Mariboru je začel izhajati nov list »Štajerski kmet«. Ze 1. štev. kaže, da list namerava v slabi slovenščini širiti krive, liberalne nauke, ne podučevati — kakor trdi, — ampak motiti slov. kmete. Komur se list vsiljuje, naj ga pošlje nazaj! — V Mariboru so zaprli 4 po 16 in 17 let stare fante, ki so na več krajih vlomili in kradli. To so nadepolni mladeniči! — Na mariborski gimnaziji so 4 slov. osmošolci napravili zrelostni izpit z odliko. — Okoli Konjic so imeli dne 21. jun. točo. — V Laporju je umrl č. g. kaplan Franc Nendl. N. v m. p.!

Listek.

† Franc Kosar.

Govor milost. kneza in škofa lavantinskega dr. Mihaela Napotnika ob pogrebu stolnega dekana Franca Kosarja v stolni cerkvi v Mariboru dne 14. junija 1894.

Memoria luti in laudibus.
V slavi je spomin pravičnega.
(Preg. 10, 7.)

Zbrani zalujoči kristijani!

Človek ne pozna svojega konca, ampak kakor kve ribe na trnek in ptiče v zanjke, tako se love ljudje ob hudem času, ki naglo nad nje pride. (Prid. 9. 12.) To

besedo najmodrejšega prepovednika stare zaveze, ki le v podobi izraza, kar pove Jezus Kristus večna resnica jasno in določno opominjajoč: Čujte, ker ne veste ne dneva, ne ure (Mat. 25. 23) — to besedo sv. pisma, pravim, vidimo popolno potrjeno na dragem rajnem, ob katerega grobu stojimo vtopljeni v grenko žalost. Ravno pred osmimi dnevi zapustil nas je veder in vesel in danes se je vrnil kot mrlič. Človek ne pozna svojega konca.

Pretekli pondeljek je kakor strela z jasnega pretresla naša srca telegrafična vest: Stolni dekan Franc Kosar je umrl! In danes smo se v imenu Gospodovem

zbrali v tem svetišču, da častno spremimo na zadnjem potu moža po volji božji in duhovnika Gospodovega, ki je bil nam vsem neizrekljivo ljub in drag. Kolikor dalje smo imeli preblagega v svoji sredi, tem dalje zeleli smo, da med nami ostane. In imeli smo ga, skoro bi ne bili upati smeli, dolgo med seboj in vendar premalo, da mnogo, mnogo premalo časa. Zato pa nas oči naše izdajajo, kar pretresa danes naša srca.

V Gospodu žalujoči poslušalci! Dobro vem, da je pokojni znal vse prikriti v svoji poniznosti, kar bi mu bilo donášalo prazno slavo ljudij. Vendar pa je vredno in pravično, da zvestega služabnika Gospodovega slavimo kakor zasluži po smrti, ker časteč služabnika slavimo in hvalimo Gospoda samega, zaradi njegovih obilnih in velikih milostij, katere mu je naklanjal. Poleg tega pa zaslužena hvala blaženo v Gospodu spavajočega vspodbuja in opominja tudi živeče, vnema jih, naj bodo jednako goreči v dobrem, vžiga jih, naj ga posnemajo v krepostih, ki so dičile slavljenca in ga delale toliko časti in posnemanja vrednega. S tem pa nadalje rajnega tudi najlepše priporočamo v pobožni in hvaležni spomin.

To so važni razlogi, da o prečastnem in premilem prelatu Francu Kosarju, o preblagem možu in velevrednem duhovnu Gospodovem, spregovorim nekaj malo spominskih besed, kajti več storiti v tem trenutku zato ni časa, zlasti pa mi ni dovolj moči in kreposti zaradi prevelike žalosti, ki je prevzela mojo dušo ter jo vklepa in jo bode stiskala še dolgo.

Vi dva zavetnika umirajočih sv. Mihael in sv. Jozef in ti Seraf v človeški podobi, sv. Frančišek, patron prerano umrlega, prosite za nas, za - me in za moje poslušalce!

I.

Franc Kosar se je rodil dne 10. septembra 1823 v Braslovičah v savinjski dolini blagim, bogaboječim staršem, ki so svoje drago dete vzgajali v strahu Gospodovem in je kmalu poslali na nauk v ondoto šolo.

Dovršivši ljudsko šolo podal se je nadarjeni dobrosrčni mladenič na gimnazijo v Novo mesto na Kranjskem, kjer se je pod izvrstnim vodstvom profesorjev iz reda oo. frančiškanov izredno marljivo učil od l. 1835—1840 ter naravnost pozornost vzbujal s svojim vzglednim, brezmadežnim vedenjem.

Takrat je bil njegov stric P. Lenart Kosar provincijal frančiškanske redovne pokrajine sv. Križa. Nadaljne modroslovne študije, kakor so jih takrat imenovali, dovršil je Kosar v Ljubljani l. 1841 in 1842. Ondi sta mu bila iskrena prijatelja in somišljenika monsign. Luka Jeran ter vladni svetnik in državni poslanec Anton pl. Globočnik. Kakor prejšnje nauke, tako je Franc Kosar dovršil v letih 1843 do 1846 v Celovcu bogoslovne študije s sijajnim uspehom, tako da ga je še-le 23 let starega dne 15. septembra 1846 v mašnika posvetil Anton Martin Slomšek knez in škof nepozabnega spomina. Kosar bil je med prvimi ordinandi, na katere je Slomšek v mašnikovo posvečenje položil svoje roke.

Novomašnik Gospodov deloval je potem blagonsno kot duhovniški pomočnik v Polčah od oktobra 1846 do

aprila 1847, za tem dva meseca v Vojniku, od koder se je vsled bolezni na očeh in ker je kri pljuval, podal kot deficient k svojim domačim v Brasloviče. V tem času sklenil je mladi duhovnik, popolno se darovati Bogu in zato je prosil za vsprejem v kongregcijo duhovnov-misijonarjev sv. Vincencija Pavljanskega. Ker pa ga je bolehnost skoro vedno nadlegovala, zato ni mogel izvršiti lepega namena.

V aprilu leta 1855 postavili so ga za poskusno kot kapelana v njegovi rojstni župniji in ker se mu je zdravje precej zboljšalo, poklicali so ga v februariju prihodnjega leta kot kornega vikarja in stolnega propovednika v Št. Andraž v lavantinsko dolino; ondaj je ob enem bil tudi knezoškofov dvorni kapelan in spiritual bogoslovcev IV. letnika.

Ko so bili škofijsko stolico prestavili iz Št. Andraža v Maribor, imenovan je bil Franc Kosar za častnega knezoškofijskega konzistorijalnega svetnika in določen za duhovnega vodjo lavantinskega duhovniškega sementišča. To težavno in važno službo je preslavno opravljal do 1. februarija leta 1865. To leto preselil se je velezasluženi kot župnik, dekan in okrajni šolski nadzornik v Kozje, kjer si je pridobil neminljivih zaslug; bil je dober pastir izročene mu duhovne črede, iskren prijatelj ljudstva in oče sebi podrejenih duhovnikov. S pomočjo duhovnov v dekaniji, ki so mu bili udani v iskreni ljubezni, plačeval je več let troške za vzdrževanje jednega papeževega zuava, ki so znašali okoli 240 gld. na leto. — Leta 1870 na praznik sv. Janeza apostola povrnil se je v Maribor, kjer je kot član lavantinskega stolnega kapitlja izvrševal najraznejše posle. Bil je canonicus poenitentiarius, prosynodalni in synodalni izpraševalec, prisednik škofijskega in zakonskega sodišča, zagovornik zakona in obljub. Od leta 1872 do 1881 predaval je na bogoslovskem škofijskem učilišču cerkveno pravo. Od leta 1878 vodil je stolni kanonik Kosar kot knezoškofijski komisar in duhovni voditelj zavod šolskih sester iz III. reda sv. Frančiška.

Kongregacija ta se pač mora svojemu modrosti-polnemu voditelju zahvaliti za tako lep napredek, kakor se kaže v zadnjih 15 letih. Še v oporoki spominjal se je pokojnik tega sebi tako dragega zavoda ter mu v podporo od svoje prav majhne zapuščine volil 200 gld.

Pa ne le pri šolskih sestrah v Mariboru je bil Kosar reden in pozneje izreden spovednik, marveč tudi v samostanu čč. sester frančiškank in šolskih sester v Št. Petru pri Mariboru.

To pa še ni vse. Poklicu zvesti služabnik bil je mnogo let svetovalec hvalevrednega katoliškega gospejnega društva, kateremu je volil 100 gld.; ustanovil je in vodil do sedaj krasno društvo za podpiranje potrebnih duhovnov v škofiji; tudi temu društvu je naklonil v oporoki 100 gld.

Sploh je sedaj v Bogu počivajoči Kosar požrtvalno pospeševal vsa društva, bogoljubne bratovščine, bil je o svojem času načelnik tiskovnega društva, član katoliškega društva rokodelskih pomočnikov, katerega se je spomnil v oporoki s 100 gld., kakor tudi z jednako

svoto katoliškega podpornega društva v Celju; sploh bil je pokojni član več bogoljubnih društev in odpustkov bogatih bratovščin, kakor posebe ud blagodejnega tretjega reda sv. Franciška Asiškega; vzlasti je rad prijateljsko podpiral reveže, kakor je tudi v oporoki določil, razdeliti med reveže v Mariboru, Braslovčah in Kozjem po 50 gld. in revežem v Polčah in Vojniku po 20 gld.

Omeniti mi je tudi, da so Kosarja izvolili l. 1870 za deželnega poslanca, ter da si je kot poslanec s svojim ljubeznjivim in spravljivim vedenjem splošno priznanje, spoštovanje in ljubezen pridobil. Po smrti učenega kneza in škofa Jakoba Maksimilijana blaženega spomina imenoval je tudi že v Bogu počivajoči solnograski knez in nadškof Franc de Pavla Eder zvedenega stolnega kapitularja za kapitelskega vikarja ali oskrbnika osirotele škofije lavantinske; tudi ta težavni posel je oskrboval pokojni v srečo in blagoslov velike škofije, dokler ni dobila novega škofa.

Dné 15. marcija lanskega leta imenoval je Nj. c. in kr. apostolsko Veličanstvo presvitli cesar Franc Jožef I. v zaslugah in krepostih obogatelega moža za infuliranega stolnega dekana; Nj. svetost papež Leon XIII. pa je Kosarja že leta 1888 odlikoval s častnim dostojanstvom papeževnega dvornega prelata ter mu podelil zaslužni križ pro Ecclesia et Pontifice.

Popolno zdrav in krepak mož ter neumorno delaven bi bil moral biti, da bi bil izvrševal vse raznovrstne in težavne dolžnosti, ki so bile natorno sklenjene z najraznovrstnejšimi službami, katere je opravljal monsignore Kosar. Toda pokojni prelat bolehal je vedno vsled srčne napake, a v kljub temu ni le popolno natančno spolnoval raznih svojih stanovskih in službenih dolžnostij, marveč je poleg tega še odlično deloval na slovstvenem polju. Svojedobno je marljivo sodeloval in pozneje tudi vredoval slovenskemu narodu zelo priljubljene »Drobtinice«; spisal je v nemškem in slovenskem jeziku temeljno, neprekosljivo delo: »Življenje in delovanje knezoškofa Antona Martina Slomška«; objavil je izvrstno razpravo o celibatu katoliškega duhovništva, krasen spis o sveti katoliški cerkvi in še mnogo drugega, kar je bilo objavljeno po raznovrstnih časopisih. Naposled spisal je tudi dosedaj najbolj izvrstno knjigo za molitev in premišljevanje, »Nebeska hrana«, ki se je v sto in tisoč izvodih prodajala med prebivalce po Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem in še dalje čez te meje.

Sadovi blagodejnega delovanja, katerih si je pridobil kot bogoljubni cerkveni govornik, kot moder duhovni voditelj in kot poljuden ljudski pisatelj, ostali bodo v trajni veljavi. V tem oziru pač sme pokojni reči sam o sebi: Non omnis moriar multaue pars mei vitabit Libitanam. (Od. III. 30. 7.)

Da, res: Franc Kosar bil je kakor steber, ki, čim huje ga obtežujejo, tem krepkeje stoji in podpira, v kar je odločen, da podpira in nosi!

Kaj pripovedujejo v Podzemlju o kačah.

Zapisal Janko Barla.

„Mlada Vida je prono pila
Rano, rano med sorjami. —
Da do konca je pèrpela,
Ši je najšla velko kačo,
Velko kačo, zaglavačo,
Kača je mela devet repov,
Na saklem repi devet ključov.“
Štajerska nár. pesem.¹⁾

Kača, kača — čudna beseda! Da kdo v družbici, katera se prijetno zabavlja v hladni senčici, ali pa v zelenem gaju na mehki mahovini nenadoma vsklikne: kača, kača, povejte mi, kdo se ne bi prestrašil. Skočili bi vsi s svojih sedežev, kakor, da jim obleka gori, a na licu bral bi vsem strah in nemir, moškim in ženskam mlademu in staremu. Da, ni je skoraj besede, katera bi tako delovala na vsakega, kakor beseda: kača. To je vsakemu prirojeno in ni ga božjega stvora, katerega bi se vsaki tako ogibal, kateri bi bil vsakemu tako oduren, kakor je kača. Najjasneje znamenje je to božjega prokletstva.

Vendar bodi vam kača še tako odurna, upam, da me boste prijazno poslušali, če vam povem kaj o kačah po národni govorici. Ne bodem preiskoval, če ima katera kača res devet repov, kakor nam pripoveduje gorenja pesemca, ne bodem dokazoval, da kača, če jo vrže v ogenj pokaže četvero nog, niti kako se kačji strup zagovarja, o tem se je že tu pa tam povedalo²⁾, zapisal bodem le, kar pripovedujejo o kačah moji Beli Kranjci ob bregovih srebrnaste Kolpe Toraj čujte!

Velka maša (Veliki šmaren) je tako velik praznik, da še kača iz drevesa pade, če je gori dopolzela. Na Malo mašo (Mali šmaren) so pa vse kače po drevesih, zato tega dne niti lesnikov ne beri, a še manje kaj drugega delaj, ker bi te kača upičila, ker praznika ne posvečuješ. Pri nekaterih hišah so popreje vsaki kači, katero so ubili, odrezali glavo in jo za hišni hram potaknili, to pa zato, da so se ščurki, strijčki in drugi takovi svatovi pobrali iz hiše za vselej. Drugod po slovenskem pripovedujejo, da kači četvero nog zraste, če se ji rep odseka, a iz takove kače postane potem: »skok«, kateri je tako močen, da najtrdnjša vrata podere, če se v nje zaleti.³⁾ V Beli Krajini pripovedujejo pa samo to,

¹⁾ Gl.: St. Vraz: »Narodne písmi ilirske itd.« Razdólek I. Zagreb 1839. — str. 47.

²⁾ Kako je zagovarjal fužinski delavec Matajat v Kropi deklit strup, katera je pa precej drugega dne umrla, gl. Novice 1847. str. 147. — Ker bi morda koga zanimal ta zagovor, naj ga napikem. Glasl tako-le: »Tam stoji ena sveta góra; na ti góri stoji en slat stol, na tem stolu sedi en svet mož, sveti Šenpas; k njemu je perila mati božja, je pernela usmiljenega Jezusa, pa je rekla trikrat eden za drugim: zakaj ti ne fèrtigješ tega človeka od strupa píšeniga?«

Drugo je povedal jeden, kateri je bičnike prodajal, a slóve takó: »Ena góra sv. Šenpolaja, tam je ena stesica, hodi po nji Marija Devica; jaz prosim v imenu sv. Šenpolaja, prosim v imenu Marije Device, vseh svetnikov in svetnic božjih, v imenu sv. treh Kraljev, v imenu Boga Očeta, Sina in sv. Duha. Amen. Prosim, da bi šel strup te pozemeljske reči proč od tega človeka (ali živine).«

³⁾ Gl. J. Vijanski v Slov. Glasniku 1859. str. 182.

da kača četvero nog pokaže, če jo vržeš na ogenj. Kače vedo tudi za neko zelišče, katero ima čudovito moč, da oni, kateri ga poduha precej zaspi. To zelišče dubajo kače na angeljsko nedeljo, potem zaspé in se ne prebude cele zime.¹⁾ Drugi pa pripovedujejo, da kače po zimni ne zaspe, nego se vrnejo samo v veliko podzemeljsko luknjo, katera se zove »gadina« in kjer je kačja kraljica ali kačji lev.

Naj zadostujejo te prazne vere, povem raje dve, tri pripovedice.²⁾

Med Krupskim gradom in vasico Dolenci je dosti prostorna luknja, prav tik vode Krupe. Tam je pred letmi bivala kačja kraljica, bela kača, debela, kakor odrasel moški čez pas.³⁾ Vsakega leta je prišla le trikrat iz svoje gadine. Še pred kakovimi dvajsetimi leti so jo baje videvali. Pokojni Štampohar, Bog mu daj nebesa, hodil jo je čakal. Prijatelj mu je sicer govoril, da pusti belo kačo v miru, vendar on se ni dal pregovoriti. Nekega dne čakal jo je zopet na visokem drevesu blizu luknje. Bela kača prilezla je res iz luknje. Stari Štampohar, dasi se je neznansko bal te ogromne kače, vendar je pomeril, sprožil in belo kačo ranil. Nū, sedaj se je stari navžil straha, kolikor se ga ni v vsem svojim življenju. Ranjena bela kača počela je tako zvižgati in piskati, da je staremu vse v ušesih zvenelo. Kmalu pripolzela je od vseh strani brezštevilna množica kač, vse so visoko v zrak skakale in iskale onega, kateri je belo kačo ranil. Bela kača pobrala se je v luknjo in od sedaj je ni nobeden več videl. Kače so še dolgo iskale lovca, ko je bilo pa vendar vse iskanje zaman, razšle so se na vse strani. Čez dolgo še-le upal si je Štampohar iz drevesa, na pol živ, na pol mrtev; sreča, da ga kače niso dobile, ker bi ga raztrgale na drobne kosčke.

Svoje dni hodil je deček v gojzd po drva. Nekega dne, ko je korakal mimo globoke jame, se mu je osmuknilo in padel je v jamo. V jami bilo je mnogo

¹⁾ Nekaj podobnega gl. Valjavec: Narodne pripovedi, str. 254.

²⁾ Na spodnjem Koroškem je na Svečnici moral gospodar z gorečo svečo iz cerkve domov priti in trikrat iti okrog hiše, zato, da odjene kače, če se tamkaj nahajajo. — Na sv. Blaža dan blagoslovljeno svečo trikrat krog vrat živinskega hleva nesti in vsakokrat z njo krič narediti, da živine strupena žival ne piči. Gl. O. Dular: „Stare večidel vražne navade“. Novice 1865, str. 19.

³⁾ Bela kača je dolga kot hloed, prebiva po hribih med skalovjem in prav lepo žvižga. Kogar piči bela kača, ne pomaga mu nobeno zagovorilo. Ranji Kolavsa je videl letečo belo kačo, ko je pasel koze ene nedelje popoldne. Tako je mahala z repom, da je hrašte na tla padalo. — Tako J. Tušek: „Pripovedke iz Martinivrhov“. Slov. Glasnik. 1858, str. 80. — Na Gorenjskem mislijo, da je bela kača mati vseh drugih kač, da ima demantno krono na glavi, da je ljudem dobra, ako je ne žalijo, da ne je drugega, kakor samo krono liže. Gl. J. Novak: „Nar. Pripovedke iz Podbrezja“ v Slov. Glasniku 1858, str. 112.

Kakor Bolgari pripovedujejo, zbera se kače vsako jesen okrog svojega cesarja. On odredi vsaki četi stalno mesto za zimsko bivališče in da ji poglavarja. Ta poglavar leži v sredi, ostale kače pa okrog njega, da ga topé. Prav tako napravi tudi cesar s svojim spremstvom. Kačji cesar je dvoglav, jezik mu je briljant, a na glavi ima krono. Kdor bi ga ubil in mu vzel briljant in krono, postal bi gospodar celega sveta in nesmrten. Cesarjevo spremstvo ima na repu zvonček. — Tako dr. Fr. Krause: Sagen und Märchen der Südalaven. B. II. str. 187.

kač, a prva med njimi bila je kačja kraljica ali kačji lev — velika, bela kača z blisčočim demantom na glavi. Deček bal se je neopisno kač, vendar mu one niso ničesar storile. Hitro se jih je privadil, le lačen je bil. Videl je pa, kako ližejo kače neki kamen, počel ga je tudi on lizati in ni bil več lačen. Tako je preživel v luknji med kačami sedem dolgih let. Ko je minolo sedem let, rekla mu je kačja kraljica. — »Sinko, ti bi šel rad domov, ali ne?« — »Seveda, da bi šel«, — odgovoril ji je deček — »samo ne vem kako.« — »To te naj nič ne skrbi, vendar gorje ti, če nas izdaš!« — Deček je prisegel kačji kraljici, da jih ne hode izdal, potem ji je pa sedel na rep in ona ga je vrgla iz jame. Šel je deček vesel proti domu. Ko so ga zagledali domači, začudili so se zelo, ker so mislili, da je že davno mrtev. Na vse načine so ga silili in prosili, da jim pove, kje je bil tako dolgo. Branil se je deček, branil dolgo, a ko oni vendar le niso mirovali, povedal jim je, da je bil v jami pri kačji kraljici. Sedaj zopet niso mirovali, dokler jim ni obljubil, da jim pokaže belo kačo. Šli so tedaj k jami. Deček je splezal od jame na deseto bukev in glasno zažvižgal. Zažvižgal je prvič — nič; zažvižgal je drugič — zopet nič; zažvižgal je tretjič in pokazala se je iz jame kačja kraljica, bela kača z demantom na glavi in žalostno spregovorila: »Sinko, sinko zakaj si mi prisegel, da nas ne bodeš izdal?« — Potem je rekla onim, kateri so tamkaj bili, da ji dopuste, da se še jedenkrat obrne, a ko se je obrnila, podrla je devet bukev, le desete ni mogla, na kateri je čepel dečko. Sreča njegova, da je splezal na deseto bukev, ker drugače bi bilo po njem. Belo kačo so potem ubili, vzeli ji demant in ga drago prodali.

Povsod je razširjena prazna vera, da se na sveti večer ali badnjak blago (živina) med seboj pogovarja, Škoda pač, da to govorico razume le oni, kateri ima praprotovo seme na kres ali na Ivanje ubrano pri sebi, ali pa oni, kateri ima pri sebi nekaj, za kar ne vé, da ima. Hlapec spal je na badnjak pri blagu v hlevu in čul je vola, kateri je volu govoril: »Slaba bode, borme slaba v prihodnjem letu. Naš dobri gospodar bode oral, a ko bode izoral tri korake tretje brazde, izoral bode veliko kačo, katera ga bode tako vpičila, da bode vale (precej) umrl. Njegova žena, katera tega že jednega čaka, vdala se bode v drugo, a za svatbo bodo zaklali mene. Slaba bode v prihodnjem, slaba, Bogu bodi potoženo!« — Tako je pripovedoval vol volu, a hlapec zapomnil si je to dobro. Ko sta šla z gospodarjem spomladi na njivo orat, moledoval je gospodarja na vse pretege, da njemu drevo prepusti. Gospodar se je sicer branil, češ, da njemu pristoji častno delo, da pluži; ali ko hlapec ni popustil, prepustil mu je drevo. Hlapec držal je z jedno roko drevo, z drugo pa ótko (srpico, s katero se plug čisti), a ko sta prišla do tretje brazde, izoral sta debelo kačo, kateri je hitro odrezal z ótko glavo. Prisedsi domov, našla sta gospodinjo mrtvo, bila ji je bas, ko je kruh pekla, glava odrezana. Sedaj je še le hlapec povedal, kar je na badnjak čul od vola in vesel je bil svojega življenja gospodar, a menda tudi vol.

avoto katoliškega podpornega društva v Celju; sploh bil je pokojni član več bogoljubnih društev in odpustkov bogatih bratovčin, kakor posebe ud blagodejnega tretjega reda sv. Franciška Asiškega; vzlasti je rad prijateljsko podpiral reveže, kakor je tudi v oporoki določil, razdeliti med reveže v Mariboru, Braslovčah in Kozjem po 50 gld. in revežem v Polčah in Vojniku po 20 gld.

Omeniti mi je tudi, da so Kosarja izvolili l. 1870 za deželnega poslanca, ter da si je kot poslanec s svojim ljubeznjivim in spravljivim vedenjem splošno priznanje, spostovanje in ljubezen pridobil. Po smrti učenega kneza in škofa Jakoba Maksimilijana blaženega spomina imenoval je tudi že v Bogu počivajoči solnogrski knez in nadškof Franc de Pavla Eder zvedenega stolnega kapitularja za kapiteljskega vikarja ali oskrbnika osirotele škofije lavantinske; tudi ta težavni posel je oskrboval pokojni v srečo in blagoslov velike škofije, dokler ni dobila novega škofa.

Dne 15. marcija lanskega leta imenoval je Nj. c. in kr. apostolsko Veličanstvo presvitli cesar Franc Jožef I. v zaslugah in krepostih obogatelega moža za infuliranega stolnega dekana; Nj. svetost papež Leon XIII. pa je Kosarja že leta 1888 odlikoval s častnim dostojanstvom papeževnega dvornega prelata ter mu podelil zaslužni križ pro Ecclesia et Pontifice.

Popolno zdrav in krepak mož ter neumorno delaven bi bil moral biti, da bi bil izvrševal vse raznovrstne in težavne dolžnosti, ki so bile natorno sklenjene z najraznovrstnejšimi službami, katere je opravljal monsignore Kosar. Toda pokojni prelat bolehal je vedno vsled srčne napake, a vkljub temu ni le popolno natančno spolnoval raznih svojih stanovskih in službenih dolžnostij, marveč je poleg tega še odlično deloval na slovstvenem polju. Svojedobno je marljivo sodeloval in pozneje tudi vredoval slovenskemu narodu zelo priljubljene »Drobtinice«; spisal je v nemškem in slovenskem jeziku temeljno, neprekosljivo delo: »Življenje in delovanje knezoškofa Antona Martina Slomška«; objavil je izvrstno razpravo o celibatu katoliškega duhovništva, krasen spis o sveti katoliški cerkvi in še mnogo drugega, kar je bilo objavljeno po raznovrstnih časopisih. Naposled spisal je tudi dosedaj najbolj izvrstno knjigo za molitev in premišljevanje, »Nebeška hrana«, ki se je v sto in tisoč izvodih prodajala med prebivalce po Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem in še dalje čez te meje.

Sadovi blagodejnega delovanja, katerih si je pridobil kot bogoljubni cerkveni govornik, kot moder duhovni voditelj in kot poljuden ljudski pisatelj, ostali bodo v trajni veljavi. V tem oziru pač sme pokojni reči sam o sebi: Non omnis moriar multaue pars mei vitabit Libitanam. (Od. III. 30. 7.)

Da, res: Franc Kosar bil je kakor steber, ki, čim huje ga obtežujejo, tem krepkeje stoji in podpira, v kar je odločen, da podpira in nosi!

Kaj pripovedujejo v Podzemlju o kačah.

Zapisal Janko Barla.

„Mlada Vida je prono pila
Rano, rano med sorjami. —
Da do konca je perplela,
Si je najhla velko kačo,
Velko kačo, zaglavačo.
Kača je mela devet repov,
Na saknem repi devet ključov.“
Štajerska nár. pesem.¹⁾

Kača, kača — čudna beseda! Da kdo v družbi, katera se prijetno zabavlja v hladni senčici, ali pa v zelenem gaju na mehki mahovini nenadoma vsklikne: kača, kača, povejte mi, kdo se ne bi prestrašil. Skočili bi vsi s svojih sedežev, kakor, da jim obleka gori, a na licu bral bi vsem strah in nemir, moškim in ženskam, mlademu in staremu. Da, ni je skoraj besede, katera bi tako delovala na vsakega, kakor beseda: kača. To je vsakemu prirojeno in ni ga božjega stvora, katerega bi se vsaki tako ogibal, kateri bi bil vsakemu tako oduren, kakor je kača. Najjasneje znamenje je to božjega prokletstva.

Vendar hodi vam kača še tako odurna, upam, da me boste prijazno poslušali, če vam povem kaj o kačah po narodni govorici. Ne bodem preiskoval, če ima katera kača res devet repov, kakor nam pripoveduje gorenja pesemca, ne bodem dokazoval, da kača, če jo vrže v ogenj pokaže četvero nog, niti kako se kačji strup zagovarja, o tem se je že tu pa tam povedalo²⁾, zapisal bodem le, kar pripovedujejo o kačah moji Beli Kranjci ob bregovih srebrnaste Kolpe. Toraj čujte!

Velka maša (Veliki šmaren) je tako velik praznik, da še kača iz drevesa pade, če je gori dopolzela. Na Malo mašo (Mali šmaren) so pa vse kače po drevesih, zato tega dne niti lešnikov ne beri, a še manje kaj drugega delaj, ker bi te kača upičila, ker praznika ne posvečuješ. Pri nekaterih hišah so popreje vsaki kači, katero so ubili, odrezali glavo in jo za hišni hram potaknili, to pa zato, da so se ščurki, strijčki in drugi takovi svatovi pobrali iz hiše za vselej. Drugod po slovenskem pripovedujejo, da kači četvero nog zraste, če se ji rep odseka, a iz takove kače postane potem: »skoke«, kateri je tako močen, da najtrdnjša vrata podere, če se v nje zaleti.³⁾ V Beli Krajini pripovedujejo pa samo to,

¹⁾ Gl.: St. Vraz: »Narodne pesni ilirske itd.« Razdšek I. Zagreb 1839. — str. 47.

²⁾ Kako je zagovarjal fužinski delavec Matajat v Kropi delilni strup, katera je pa precej drugega dne umrla, gl. Novice 1847. str. 147. — Ker bi morda koga zanimal ta zagovor, naj ga napišem. Glasi tako-le: »Tam stoji ena sveta góra; na ti góri stoji en zlat stol, na tem stolu sedi en svet mož, sveti Šenpas; k njemu je perila mali božja, je pernela usmiljenega Jezusa, pa je rekla trikrat eden za drugim: sakaaj ti ne fertigjaš tega človeka od strupa pišeniga?«

Drugo je povedal jeden, kateri je bližnike prodajal, a slóre takó: »Ena góra sv. Šenpolaja, tam je ena stezica, hodi po nji Marija Devica; jaz prosim v imenu sv. Šenpolaja, prosim v imenu Marije Device, vseh svetnikov in svetnic božjih, v imenu sv. treh Kraljev, v imenu Boga Očeta, Sina in sv. Duha. Amen. Prosim, da bi šel strup te pozemeljske reči proč od tega človeka (ali živine).«

³⁾ Gl. J. Vijanski v Slov. Glasniku 1859. str. 182.

da kača četvero nog pokaže, če jo vržeš na ogenj. Kače vedo tudi za neko zelišče, katero ima čudovito moč, da oni, kateri ga poduha precej zaspi. To zelišče dubajo kače na angeljsko nedeljo, potem zaspé in se ne prebude cele zime.¹⁾ Drugi pa pripovedujejo, da kače po zimni ne zaspe, nego se vrnejo samo v veliko podzemeljsko luknjo, katera se zove »gadina« in kjer je kačja kraljica ali kačji lev.

Naj zadostujejo te prazne vere, povem raje dve, tri pripovedčice.²⁾

Med Krupskim gradom in vasico Dolenci je dosti prostorna luknja, prav tik vode Krupe. Tam je pred letmi bivala kačja kraljica, bela kača, debela, kakor odrasel moški čez pas.³⁾ Vsakega leta je prišla le trikrat iz svoje gadine. Še pred kakovimi dvajsetimi leti so jo baje videvali. Pokojni Štampohar, Bog mu daj nebesa, hodil jo je čakal. Prijatelj mu je sicer govoril, da pusti belo kačo v miru, vendar on se ni dal pregovoriti. Nekega dne čakal jo je zopet na visokem drevesu blizu luknje. Bela kača prilezla je res iz luknje. Stari Štampohar, dasi se je neznansko bal te ogromne kače, vendar je pomeril, sprožil in belo kačo ranil. Nū, sedaj se je stari navžil straha, kolikor se ga ni v vsem svojim življenju. Ranjena bela kača počela je tako zvižgati in piskati, da je staremu vse v ušesih zvenelo. Kmalu pripolzela je od vseh strani brezštevilna množica kač, vse so visoko v zrak skakale in iskale onega, kateri je belo kačo ranil. Bela kača pobrala se je v luknjo in od sedaj je ni nobeden več videl. Kače so še dolgo iskale lovca, ko je bilo pa vendar vse iskanje zaman, razšle so se na vse strani. Čez dolgo še-le upal si je Štampohar iz drevesa, na pol živ, na pol mrtev; sreča, da ga kače niso dobile, ker bi ga raztrgale na drobne koščke.

Svoje dni hodil je deček v gojzd po drva. Nekega dne, ko je korakal mimo globoke jame, se mu je osmuknilo in padel je v jamo. V jami bilo je mnogo

¹⁾ Nekaj podobnega gl. Valjavec: Narodne pripovedi, str. 254.

²⁾ Na spodnjem Koroškem je na Svečnici moral gospodar z gorečo svečo iz cerkve domov priti in trikrat iti okrog hiše, zato, da odidene kače, če se tamkaj nabajajo. — Na sv. Blaža dan blagoslovljeno svečo trikrat krog vrat živinskega hleva nesti in vsakokrat z njo krič narediti, da živine strupena žival ne piči. Gl. O. Dular: „Stare večidel vražne navade“. Novice 1865, str. 19.

³⁾ Bela kača je dolga kot hloď, prebiva po hribih med skalovjem in prav lepo živi. Kogar piči bela kača, ne pomaga mu nobeno zagovorilo. Ranji Kolavsa je videl letečo belo kačo, ko je pasel koze ene nedelje popoldne. Tako je mahala z repom, da je hrastje na tla padalo. — Tako J. Tušek: „Pripovedke iz Martiničev“. Slov. Glasnik. 1858, str. 80. — Na Gorenjskem mislijo, da je bela kača mati vseh drugih kač, da ima demantno krono na glavi, da je ljudem dobra, ako je ne žalijo, da ne je drugega, kakor samo krono liže. Gl. J. Novak: „Nar. Pripovedke iz Podbrzja“ v Slov. Glasniku 1858, str. 112.

Kakor Bolgari pripovedujejo, zberó se kače vsako jesen okrog svojega cesarja. On odredi vsaki četi stalno mesto za zimsko bivališče in da ji poglavarja. Ta poglavar leži v sredi, ostale kače pa okrog njega, da ga topí. Prav tako napravi tudi cesar s svojim spremstvom. Kačji cesar je dvoglav, jezik mu je briljant, a na glavi ima krono. Kdor bi ga ubil in mu vzal briljant in krono, postal bi gospodar celega sveta in nesmrten. Cesarjevo spremstvo ima na repu zvoneček. — Tako dr. Fr. Krause: Sagen und Märchen der Südalaven. B. II. str. 187.

kač, a prva med njimi bila je kačja kraljica ali kačji lev — velika, bela kača z blisčočim demantom na glavi. Deček bal se je neopisno kač, vendar mu one niso ničesar storile. Hitro se jih je privadil, le lačen je bil. Videl je pa, kako ližejo kače neki kamen, počel ga je tudi on lizati in ni bil več lačen. Tako je preživel v luknji med kačami sedem dolgih let. Ko je minolo sedem let, rekla mu je kačja kraljica. — »Sinko, ti bi šel rad domov, ali ne?« — »Seveda, da bi šel.« — odgovoril ji je deček — »samo ne vem kako.« — »To te naj nič ne skrbi, vendar gorje ti, če nas izdaš!« — Deček je prisegel kačji kraljici, da jih ne hode izdati, potem ji je pa sedel na rep in ona ga je vrgla iz jame. Šel je deček vesel proti domu. Ko so ga zagledali domači, začudili so se zelo, ker so mislili, da je že davno mrtev. Na vse načine so ga silili in prosili, da jim pove, kje je bil tako dolgo. Branil se je deček, branil dolgo, a ko oni vendar le niso mirovali, povedal jim je, da je bil v jami pri kačji kraljici. Sedaj zopet niso mirovali, dokler jim ni obljubil, da jim pokaže belo kačo. Šli so tedaj k jami. Deček je splezal od jame na deseto bukev in glasno zažvižgal. Zažvižgal je prvič — nič; zažvižgal je drugič — zopet nič; zažvižgal je tretjič in pokazala se je iz jame kačja kraljica, bela kača z demantom na glavi in žalostno spregovorila: »Sinko, sinko zakaj si mi prisegel, da nas ne bodeš izdal?« — Potem je rekla onim, kateri so tamkaj bili, da ji dopuste, da se še jedenkrat obrne, a ko se je obrnila, podrla je devet bukev, le deseto ni mogla, na kateri je čepel dečko. Sreča njegova, da je splezal na deseto bukev, ker drugače bi bilo po njem. Belo kačo so potem ubili, vzeli ji demant in ga drago prodali.

Povsod je razširjena prazna vera, da se na sveti večer ali badnjak blago (živina) med seboj pogovarja, Škoda pač, da to govorico razume le oni, kateri ima praprotovo seme na kres ali na Ivanje ubrano pri sebi, ali pa oni, kateri ima pri sebi nekaj, za kar ne vé, da ima. Hlapec spal je na badnjak pri blagu v hlevu in čul je vola, kateri je volu govoril: »Slaba bode, borme slaba v prihodnjem letu. Naš dobri gospodar bode oral, a ko bode izoral tri korake tretje brazde, izoral bode veliko kačo, katera ga bode tako vpičila, da bode vale (precej) umrl. Njegova žena, katera tega že jednega čaka, vdala se bode v drugo, a za svatbo bodo zaklali mene. Slaba bode v prihodnjem, slaba, Bogu bodi potoženo!« — Tako je pripovedoval vol volu, a hlapec zapomnil si je to dobro. Ko sta šla z gospodarjem spomladi na njivo orat, moledoval je gospodarja na vse pretege, da njemu drevo prepusti. Gospodar se je sicer branil, češ, da njemu pristoji častno delo, da pluži; ali ko hlapec ni popustil, prepustil mu je drevo. Hlapec držal je z jedno roko drevo, z drugo pa ótko (srpico, s katero se plug čisti), a ko sta priorala do tretje brazde, izorala sta debelo kačo, kateri je hitro odrezal z ótko glavo. Prisédši domov, našla sta gospodinjo mrtvo, bila ji je baš, ko je kruh pekla, glava odrezana. Sedaj je še le hlapec povedal, kar je na badnjak čul od vola in vesel je bil svojega življenja gospodar, a menda tudi vol.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

I. Greda za solato.

Jedno veliko napako ima naš kmet pri svojem sejnanju na njivah in vrtih, namreč to, da seje in sadi kar vse vprek zmešano, kolikor mogoče raznih vrst zita in sočivja na enem prostoru. Med jaro reš pogosto naseje okroglega graha ne meneč se, da ob žetvi ta ali zaduši žito, če je dobro uspel za časa, ali pa sam hira med naglo rastočo rejšo. Med koruzo sadi se navadno grah buče, včasih še kumare in solnčnice, in ko se spravljajo ti sadeži nekateri pred koruzo, pomandra se ta zraven do ne male škode. Tudi med krompir se sadi razno sočivje, n. pr. grah, bob itd. Ne porajta naš kmetič na to, koliko zamude je s tem pri pletvi in okopavanji sadežev, niti ga ne izuči skušnja, videč, kako v tako tesnem prostoru zavirajo rasti različni sadeži eden drugemu.

Enako se to godi na vrtu. Med zelje se navadno seje solata, tu in tam še korenje, pesa, kumare in druga drobnjav. Marsikateri ali morda skoraj vsak kmet ima še sicer dosti rodne zemlje, ali vsaj prostora za to, da bi si napravil toliko koristno gredo za solato posebej, da ne bi mu trebalo je sejati edino v zelniku, kjer se ob okopavanju zelja itak mora iztrebiti solata, med tem ko se ta slastna hladilna jed pozneje čisto pogreša. Temu se lahko pride v okom z nalašč za to narejeno gredjo ali ogonom, na katerem enako v zelniku pognojenem prostoru se v ranej spomladi poseja sama solata. Kdor pa hoče tudi v pozni jeseni dobička od te zemlje, lahko privrže zraven nekaj korenjevega semena, katero — ne pregosto — ne dela napotja za čas, ko solata raste. Tako boče tudi v pozni jeseni imel na onem prostoru pridelek enako, kakor na njivah. Glavno pa je to, da ima tukaj svoj poseben prostor solata, kjer se lahko brez zaprek razvija in skoraj celo četrletje daje ljudem prijetno hladilno jed v vročem poletnem času. Seveda za to se mora še posebej skrbeti. Kdor hoče solato še tudi pozno jesti, mora je nekaj tudi pozno sejati. V ta namen se lahko čedno iztrebi okoli kresa kos grede, na kateri del se v tem času še zopet vseje nekaj solate. Zopet v takšnem kosu se ta čas vseje nekaj endivije, katera s svojimi sadikami lahko na jesen založi celo gredo in še v pozno zimo daje okusne in zdrave prikuhe.

Ne sme se pa pozabiti zraven na dobiček v gredi gledé semenske solate, katera se ondi lahko ohrani in zori, ker se ondi lažje čuva nego v pretesnem vrtu. Vsaj je tudi seme dobrih vrst vredno skrbi in truda, da se ohrani za prihodnje leto, če ne poštavamo še onih novcev, katere nam je izdati za-nje.

Pa še nekaj se lahko razvija in ohrani v takšni gredi, kar tudi ni brez vrednosti gledé porabe v kuhinji, kakor tudi gledé na zdravilno moč in to je hren. Njegova prikuha ne sme manjkati o večjih praznikih ali pojedinah — na kmetih tudi ob kolini ne — pa dostikrat mnogim ob pravem času pripomore k zdravju.

Vreden torej je, da se mu odkaze poseben prostor, da more v rodni zemlji v miru rasti in se razvijati. Vsega tega pa navadno na vrtu in zelniku ni, ker se vedno kaj okopava, s tem se mu pa korenine pokvarijo. Prav v solatni gredi ima hren zavoljo tega pripraven prostor, ker se ondi le v spomladi enkrat orje ali koplje, pozneje pa le pleve. Solati pa hren prav malo škoduje, ker se mlad v spomladi prav ponižno obnaša in le na jesen začne razprostirati košato svoje listje. Prav s korenjem vred se torej lepi izkoplje za porabo po zimi, drugi se lahko pobere v spomladi, ko se orje; seveda se ne sme pozabiti ga zasejati s tem, da se manjše korenine pokopavajo za seme.

Kaj je družega namen tem vrsticam, kakor da naj bi naš kmet obračal večjo pozornost na razna prekoristna sočivja, jih obilno in v pravem redu oskrboval, za kar bo žel obilen njih pridelek.

II. Uč pri živalih, kako jih odpraviti?

Dosti je sredstev to nadlego preganjati, ali treba je imeti ozir na to, katero je uspešnejše, manj nevarno in tudi cenejše. Pred nekaj leti se je kot zdravilo čez vse priporočal petrolej, ali le kmalu se je pokazalo, da je to kaj nevarno zdravilo. Zivali, ki je namazani del oblizala, bodisi sama ali druge, navadno je zategadelj hudo zbolela. Še slabše je torej priporočati v ta namen enako huda zdravila, ki so jih že mnogi rabili v svojo zgubo, p. živo srebro itd. Boljše se je držati starih izkušnih domačih zdravil, med katerimi je najboljša svinjska mast. Z njo se dotični deli dobro vribajo, k čemur jako pomaga krtača, kajti glavno zdravilo tukaj je itak snaga. Potem se dobro zopet namaže z mastjo, kar se večkrat ponavlja in zraven pazi na snago. Še boljše je ob priliki kake koline shraniti zolč od živali, s katero tekočino se usive zalege dobro vribajo. Seveda vse to se mora pospešiti s snago in primerno krmo, ker obilni zarod usij je le najprej znamenje zanemarjenja v tej zadevi pri živini. Tudi se priporoča sledeče zdravilo: Skuhaj v majhnem loncu zavitek tobaka, h katerej tekočini pozneje prilij nekaj petroleja in s tem usive dele dobro oribaj. Sploh pa pri tem velja tudi načelo enako: Lažje se je nesnuge varovati, nego jo trebiti!

Kmečka pisma.

VI.

Ljubi prijatelj! Tvoje podučljivo pismo me je zelo razveselilo in še bolj navdusilo. Posebno pazljivo sem prebiral vse vrstice o judih. No tega pa do sedaj vedar nisem mislil, da so nam kristjanom tako nasprotni. Prosim te, piši mi še kaj več o njih, da jih še bolj spoznam in da se jih s svojimi sosedi še bolj varovati vem; jaz pa Ti bodem katero o našem ljubeznivem sosedu zapisal.

S potjo, katera iz Tržiča skozi judov živalaki vrt k jezeru na Korosko pelje in katero nam je on že pred letom na vsak način zapreti hotel, smo precej na čistem. Kljub vsemu prizadevanju našega Mallnerja in čudnega Češnovéga očeta, bodo jo še naši lisci in bevc, sore in cike po njej na planine mahali. Neznano mi je pa, kako se bode končala ona homatija, ki je s potom v tesni zvezi. Že pred letom dnij smo namreč pri našem gospodu okrajnem glavarju pomoči iskali, ker so nam kar meni nič tebi nič zaprli pot, katera že od nekdanj Kranjsko z Gorotanom veže, in nas z živino nazaj obrnili.

Bilo nas je v Tržiču mnogo posestnikov, ki smo odločno svoje pravice zahtevali, a hoteli so nas na zvit način ob pot pripraviti; ker se pa mi po njihovih mislih neumni kmetje nismo na limanice speljati dali, žugalo se nam je s silo. Zgodilo se nam je še mnogo drugih krivic, od katerih pa do lani ni nihče drugi vedel, kot mi sami. Žive duše ni bilo, ki bi se bil za nas potegnil, in že smo skoro obupali in pričakovali, da nas jud popolnoma pohrusta, kajti njegovi pomagači letali so okoli nas in na vse mogoče načine nas k prodaji nagovarjali. Planina za planino, kmetija za kmetijo je zginjala v požrešno in nenasično judovsko žrelo, tako da je nad Tržičem le malo planin še naših, in se tem se jako slabo godi, ker so v sredi že velikanskega posestva (okoli 10.000 oralov, to je ena tretjina celega tržiškega okraja) vsegamogočnega barona in tako tudi ograjeni v živalskem vrtu. Jud na te na vse mogoče načine pritiska, da bi jih k prodaji prisilil. — Kar se oglasi »Slovenec« in se krepko za nas potegne. Veliko je bilo naše veselje in zopet smo postali pogumni, ker smo videli, da nismo več sami. Spomnil se nas je tudi g. poslanec P o v š e v deželnem zboru, kateri je potem deželno vlado naprosil, da se za naše pašne pravice pobriga. G. Z i t n i k a pa srčno naprosili, da se je za nas potegnil in malo potipal gospoda v Kranju. Res vso hvalo smo gospodom poslancema za to dobroto dolžni. Začela se je preiskava in sedem bilo nas je pri okrajnem glavarstvu zaslišanih, jeden pa v Radovljici. Mi smo potrdili, kar je g. Z i t n i k v dež. zboru govoril in naš vrli zaveznik (Gogala) je v Radovljici posebno dobro opravil. Precej potem pa se po okraju razširi govorica, da smo vse preklicali in še nekaj podobnih čenčarij. Mi smo se med tem časom seznanili z našimi soboritelji od Radovljice, se posvetovali, kaj nam je storiti in čakali, da se na jedno ali drugo stran pritožba reši. Toda kakor vse kaže, zaspalo je vse. Tudi »Slovenec« je v svoji 124. št. tega mnenja.

Mi pa se ne skladamo s tem in nikakor ne maramo, da bi samo pri strahu ostalo, ker strah sam je le predober kup.

Če sedem priče v Kranji ni dobro opravilo, imamo še sedem pripravljenih, da resnično potrdijo. No pa vzmimo, da še je tu šlo za malenkostno stvar, (kar pa seveda ni res), ki ne more imeti neprijetnih posledic.

k večjemu da od nas dva v luknjo spravi; v Radovljici pa ni bilo tako, kajti ondi je šlo za obdolžitev uradniške oblasti. To pa niso več mačje solze in zato to ne more in ne sme zaspiti. Ako je tožitelj G. svoje trditve dokazal, je steril svoje in je prost, ako je pa po krivem dolžil, je obrekoval javno oblast in zasluži kazni za to. Tožitelj sam zahteva kazni, ako jo zasluži, če pa je prvo resnično, pa tudi brez nasledkov ne more biti. Ako se vsa zadeva v kratkem ne reši, in ne pojasni, naredili se bodo na merodajnem mestu potrebni koraki.

Jaz mislim, dragi Lojz, da bode tako postopanje najboljšo, in da bomo svoje pravice le dosegli, ako ne-ustrašeno in odločno postopamo in ne pustimo, da z nami kot svinja z mehom delajo. Pravica je ista za nas kot za bogatine in svoje velike davke tudi pošteno plačujemo, zakaj pa bi se potem vsacega »oskrbnika« ali pisarja bali.

Sedaj pa še nekaj prav novega iz Bornove baronije; je popolnoma resnično, ker sem videl z lastnimi očmi. Jud ima v svojem obširnem z visocim in gostim plotom ograjenem posestvu toliko različne divjačine, da nima dovolj paše niti po baronovem svetu, niti po travnikih in zelnikih ograjenih tujih posestev, ampak da je začela mlade smrečice in jelke objedati, kakor nekdanj tržiške in kropenske kozice, katere so pa vendar še pravočasno zatrli, ker drugače bi ne bilo nič za požrešno judovsko zverino ostalo. Kakor znano, se je v tem kozjem boju posebno obrtna družba odlikovala; v boju z Bornovimi kozli hočemo se pa mi poskusiti. Te jednako svojemu gospodarju predrzne pošasti niti drevesnim deblom ne prizanesó, ampak so jih mnogo s svojim rogovjem odrgnili in omajili. Kaj pa je baron rekel na to? Saj se je njegova divjačina vendar veliko huje zoper gozdni zakon pregrešila, kot pa naše krave, ki se mladega zasada niti ne dotaknejo. Najel je tropo delavcev, ki poškodovana drevesca urno izsekavajo, na grmade mečejo in kurijo kresove na čast Bornu, Mallnerju in Nakemiju, zlati glavici. Ti velikanski kresovi pričajo, da se naš prijazni sosed že naših navad poprijema in da se tudi našega jezika kmalu nauči, s čemur bode posebno ustregel učitelju od sv. Ane, ker ga ne bode več nadlegoval, naj Rovtarje zaradi njega nemško v šoli uči. Mallner išče se vedno novih delavcev, da bi bilo neprijetno delo končano, predno bi ta komedija med svet prišla, kar pa se ne zgodi kmalu, ker iz Kranja se mu ni bati nevarnosti. Azijski kozli so že lani to hudodelstvo zakrivali in so bili že na smrt obsojeni, a obsodba se ni izvršila, ker oni niso — koze revežev, ampak — kozli judovi. Ti predrzneži seveda tudi ne delajo nobenega razločka med Bornovim in kmetovim; toda ga li moreš zarubiti, kakor on naše krave. Taka je naša, včasih ni bilo tako. Slaba nam poje, slaba.

Te pozdravlja

Gorenjec Jaka.

Razne novice.

(Neve maše) bodo gg. ljubljanski novomašniki letos tako-le obhajali: g. Francisek Bernik, 5. avg. na Trati pri Poljanah; g. Feliks Knižek, 5. avg. pri Sv. Jakobu v Ljubljani; g. Andrej Krajec, 5. avg. v Stari Cerkvi pri Kočevji; g. Janez Medved, 29. jul. v Št. Vidu pri Zatišini; g. Anton Mezeg, 22. jul. pri Sv. Petru v Ljubljani; g. Janez Pristov, 29. julija na Breznici; g. Janez Štrukelj, 29. jul. v Št. Vidu nad Ljubljano; g. Francisek Traven, 29. julija v Smledniku; g. Jožef Volc, 5. avg. v Olsevku; g. Jožef Vrankar, 5. avgusta v Šditalicu; g. Francisek Bleiweis, 29. jul. v Naklem; g. Anton Čadež, v praznik sv. Ane pri M. P. na Brezjah; g. Janez Dolinar, 5. avgusta na Dobrovi; g. Francisek Finžgar, 5. avg. na Breznici; g. Jožef Juvanec, 22. julija v Planini; g. Anton Oblak, 29. julija v Horjulu.

(Posvet glede lovskega zakona) vršil se je 27. junija pod predsedstvom dež. odbornika dr. Fr. Papeža. Zeteli je le, da bi se v deželni zbornici poslušali nasveti kmečkih zastopnikov. Bog daj, da bi ne veljalo i tu: Posvetovanja dovolj, sadu malo!

(Pri velitvi v okrajni šolski svet kočevski) sta bila včeraj od učiteljstva potom kompromisa izvoljena gosp. Tomšič in Windisch, prvi Slovenec, drugi Nemec. Spletke nekaterih slovenskih učiteljev z nekaterimi kočevskimi učitelji so se torej izjalovile.

(Iz Naklega) smo prejeli od najveljavnejših občinskih mož podpisano sporočilo, v katerem se v imenu faranov zahvaljujejo bivšemu g. administratorju Anton Mali-ju za njegovo neutrudljivo in blagonosno delovanje v naklanski fari, ter mu želé obilo blagoslova božjega tudi na njegovem novem mestu v Javoru.

(Izjava.) Z Dobreve, 30. junija. Ker sem zvedel, da zlobni jeziki razširjajo po svetu lažljivo novico, da jaz ali kdo od moje družine pisari okrog pisma brez podpisa, izjavljam, da je to grdo obrekovanje in tem hujše obsodbe vredno, ker izhaja od takih ljudi, ki so se sami s pisarenjem brezpodpisnih pisem že večkrat prav grdo pregrešili.

Matija Rant.

(Mašnikovo posvečevanje in nove sv. maše.) Mil. knez in škof lavantinski bodo delili sv. mašnikovo posvečevanje koncem julija in sicer subdijakon 21, dijakonat 23 in prezbiterat 25. julija. Gg. novoposvečenci opravili bodo Najvišemu prvi dar sledeče: Čemažar Janez v Selcih — Kranjsko 29. julija. Janžekovič Jožef na Polensaku 19. avgusta. Končan Fortunat dne 12. avgusta v Petrovčah (v Žalski fari). Kovačič Franc pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah 5. avgusta. Pirtovšek Martin pri sv. Martinu na Paki dne 19. avgusta. Preskar Karol pri sv. Miklavžu na Polju, dne 5. avgusta. Rožman Alojzij v Ljutomer-u, dne 19. avgusta. Šket Mihael pri sv. Križi na Slatini, 29. julija. Slamberger Lovrenc, na Hajdinju pri Ptuj, 5. avgusta. Šijanec Alojzij, 26. avgusta pri sv. Križu na murskem polju, Terstenjak Ernest, dne 26. avgusta

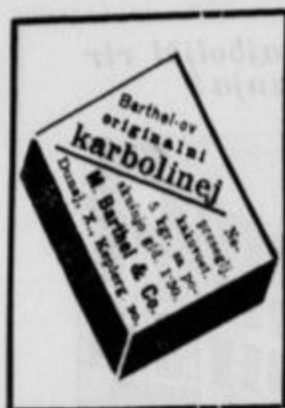
pri sv. Barbari blizu Vurberga. Zernko Gašper pri sv. Križi nad Mariborom, 5. avgusta. Čede Jožef v Grizah, dne 5. avgusta. Janežič Rudolf pri sv. Miklavžu blizu Ormoža, 26. avgusta. Novak Anton, 15. avgusta pri sv. Mihaelu v Šoštanji. Palir Jakob na Tinskem, 15. avgusta.

(Strašna nesreča v premogokopih.) V Karvinu na Šlezjskem so se po noči 15. jun. vneli sopari v premogokopih grofa Zarischa. Delavcev je bilo takrat veliko na delu. Bila je strašna noč. Delavci so padali deloma trumoma mrtvi na tla. Nekaj jih je pomrlo vsled opeklin, drugi so se zadušili. Od onih, ki so delavce reševali, pomrlo jih je 25. Vseh mrtvih so do sedaj našli 252. — Nekaj so jih že izvlekli iz jam ter slovesno pokopali, drugih sedaj še iščejo. Od ponesrečenih je bilo 125 oženjenih. Bog se usmili duš ponesrečenih, njih ostalim družinam pa obudi veliko blagih dobrotnikov!

(Posebni vlak na sv. Višarje in k Mariji Pomagaj.) Naproseni smo od tukajšnjega potovalnega odbora javiti, da bo letošnji posebni vlak na sv. Višarje in k Mariji Pomagaj mnogo ugodnejši urejen, kakor je bil kedaj doslej. Čas odhoda še ni določen, a bode prihodnji list natančno poročal.

(Na Marijino-Celje in Dunaj) pelje posebno ugodno urejen posebni vlak po zelo znižani ceni dné 10 avgusta na večer. Natančneje priobčimo prihodnjič.

(Framasonski »rudeči papež«.) Meseca septembra pretečenega leta so se zbrali v Rimu delegatje lož celega sveta, in sicer iz tega vzroka, da bi izvolili »protipapeža« zoper sv. Očeta Leona XIII. Volitev se je istinito izvršila in framasonskim »rudečim papežem« je bil izvoljen Adrian Lemmi. Zoper to volitev je pa takoj ugovarjalo 26 angleških in ameriških odposlancev, ki so se izjavili, da volitve ne pripoznavajo in je ne sprejmó. Na čelu teh nezadovoljnih je »velemojstrinja« miss Diana Vaughanova, ki je tedaj zastopala evropske ženske lože. Nezadovoljni so zapustili takoj po volitvi Rim ter se odpeljali v London, kjer se je vršilo »protizborovanje«. Udeleženci so razglasili, da ni Adrian Lemmi nikakor vreden »papeževe časti«, to pa radi tega, ker je bil 1. dné 23. marca 1844 v Marseillu jedno leto zaprt v ječi kot tat; 2. bil je pod policijskim nadzorstvom; 3. kot agent laške vlade je pri nakupovanju tobaka v Ameriki take pregreške napravil, da so se ljudje »spodtikali«; 4. izneveril je denarje, koje je bil prejel od angleških in ameriških lož, da se razširi framasonstvo po Laškem. Ta ugovor je provzročil, da je izstopilo več lož iz zaveze, katere načelnik je »rudeči papež« Lemmi. Miss Diana Vaughan objavlja liste, v katerih slika Adriana kot navadnega lopova. Ume se, da so prostozidarji zastonj tega škandala grozno vznemirjeni, toda ti možje so se škandalom privadili, ker so večinoma vsi enaki, in se le vrste v teh ulogah po geslu, da razlika mika. Taki so brezverci!

Vsakdo
kateri rabi odlikovano želodčvo tinkturo lekarne Piccoli-Jeve pri 'angelju' v Ljubljani, si ohrani zdrav in krepak želodec, lahko prebavlja jedila in se obrani zaprtju telesa.

Cena steklenici je 10 novcev.

Vnanja naročila razpošilja proti povzetju zneska.

148 24-5

Na prodaj je iz proste roke

mala kmetija

obstoječa iz hiše, pri kateri je lepa vinska trta in nekoliko vrta za zelenjavo, blizu dva orala njiv, en oral travnika, dva orala gozda, nekoliko sadnega drevja in druge gospodarske poslopje. Kmetija leži na lepi, ravni, sončni legi, in je oddaljena uro hoda od trga in železniške postaje Sevnice.

Pogoji in cena se lave pri lastniku, vas Čajne, hiš. številka 24. 157 3-3

Hiša na prodaj!

z gospodarskim poslopjem, poljem, gozdi in travniki vred. Vse v najboljšem stanu, poleg zelo obiskovane ceste v volikem Mengau hiš. št. 18.

Prodaja prostovoljno iz lastne roke posestnik 154 3-3

Janez Zalokar.

13

Ces. kralj. privil.

zavarovalna družba

„Avstr. Feniks“ na Dunaju.

Vplačane delnice in druga jamstva družbe znašajo čez

štiri in pol milijona goldinarjev avstr. velj.

Družba zavaruje:

proti škodi po toči.

Pogoji so **jako ugodni** in uvedene **najnižje stalne premije**, ne da bi bilo treba pozneje **kaj doplačati**; ako tisti, ki želi svoje pridelke proti toči zavarovati, ne more precej zavarovalnine plačati, **dovoli se mu obrok do konca septembra 1894.** — Škode se hitro in pošteno cenijo ter precej izplačajo.

Kdor bi želel **zastopstvo** prevzeti, naj se obrne do **generalnega zastopstva v Gradcu**, katero daje radovoljno vsakršna pojasnila v zavarovalnih zadevah ali pa do

287 3

glavnega zastopstva v Ljubljani,
Kongresni trg št. 17 (v novem uršulinskem poslopju).

Prestovoljno se prodá posestvice v Artičah pri Brežicah

tik ceste, pet minut od farne cerkve oddaljeno. Posestvo ima lepo novo z opeko krito poslopje, lep sadni vrt; arak je prav zdrav in svež. Poslopje je pripravno za vsakoga, osobito za penzioniranega gospoda. Cena 650 glid. 1 156

Natančneje pové Jánec Zorko v Artičah št. 36 pri Brežicah

VI. zvezek: POVESTI

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
— Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

Domača, zanesljiva tvrdka!

Tovarniška zaloga pristnih švicarskih izdelkov!

Najboljše in najcenejše žepne in stenske ure ure budilnice

zlate, srebrne in nikelnate verižice, medaljone, prstane, zapestnice, naprsne igle 184 prodaja in ima v zalogi 19-8

Fr. Čuden

v Ljubljani Mestni trg, naspr. rotoržu

Popravlja tudi najtežavnejša izvršuje tekem 14 dni. — Za blago pri njem kupljeno istotako za natančno popravilo jamči.

Ceniki s podobami so franko na razpolago.

Schichtovo patentno milo

z varstveno znamko labuda, je neporekljivo najboljšo sredstvo, da dobiš **snežnobelo perilo**, za

čiščenje volnenega, svilnega in barvastega blaga,

kakor dokazano najtoljše **razkuževalno sredstvo** za vsakešno perilo in pri tem popolnoma neškodljivo za perilo in roke. 155 2

Zaradi izvrstne kakovosti so sloveča tudi

Schicht-ova štedilna jedrčna mila,

katerih ne presega noben konkurenčni izdelek. Ta mila imajo po tem, kake vrste da so, jedno teh-le varstvenih znamk: 302 12-2

Jurij Schicht, Ustje ob Labl (Aussig a. d. E.),
tovarna za milo, sveče in palmovo jedrčno olje.

Žejo

pogasimo najsigurneje in najceneje z dobrim in ukusnim

domačim vinom

(domača pijača)

kateri se prireja na najpriprostejši način iz predmetov, ki se dobé pri gosp. **I. Sajovcu**, trgovcu »pri črnem psu« na Murinem trgu v **Gradcu**. — Predmete za prireditev mošta razpošilja g. Sajovic vsak dan v velikih množinah po poštinem povzetju. Mnogo priznanih pisem avdoči o dobroti tako prirejenega mošta. Mala poskušnja zadošča, da se vsakdo prepriča o istinitosti. Za prireditev pol štartina mošta veljajo predmeti le 6 gl. in višje. 142 (3-3)

Jedino pristna Kneippova sladna kava bratov Olz

v rudečih, štirioglatih zavitkih se dobiva v Ljubljani pri **M. Wagnerjevi vdovi** in v vseh špecerijskih in konsumnih prodajalnicah. 185 (20-4)

Koverta s firmo vizitnice in trgovske račune priporoča

Katol. tiskarna
v Ljubljani.

Zaloga in zavod za izvršitev civilnih in duhovniških oblek za prečastito duhovščino

„pri rudečem križu“,

Viljema Skarda

IV., Waltergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

priporoča za pomlad in poletje 1894:

Civilno in duhovniško ter redovniško obleko za duhovnike

kot: Havelok, vrhne suknje, duhovniške suknje
i. t. d.

100 24-14 **Liturgično opravo**

zatančno po cerkvenih predpisih izvršeno:

bireta, kolarje, naprsnice, vsakovrstne duhovniške
šepce. — Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz najboljšega trpežnega blaga, natančno izdelano; neugajajoče vzame se nazaj.

Waltergasse

JKP Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago. — Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno. 211

Podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najboljše priznani in priporočani **prmi sirup rastaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pēt, daje silo do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljuje fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovični steklenice ni.)**

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

te sorej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paxi naj se tudi na to, da je kraven stoječa oblastveno protokoliravu varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 599 20—20 97 15-20

Ostrednja razpošiljalnica za provincoje: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ **JULIJA HERBABNY-ja**, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmied, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodám, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar. F. Prodám, M. Mizzam, drog.; v Brezjah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kommetter, A. Egger v Novem mestu: A. pl. Sladovica; v St. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Predinzi, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. K. Kumpf; v Crnomlju: J. Blažek; v Velikoveu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Priporočilna molitvena knjiga

Marija sedem žalosti

Dobiva se po 80, 90 kr. ter po gld. 1, in gld. 1'10, 1'20. Po pošti 5 kr. več pri

J. Bonaču

knjigovezu v Ljubljani.

3

Seb. Kneipp

Previdnost!

626 24-12

Objava.

Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je torej najboljše nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovalno izjavljam, da sem zaradi teh prednostij dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, zatojre nima nobena druga firma jedine pravice posluževati se mojega imena. S. Kneipp, kat. tупnik.

Tudi kbt dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi Kneippa sladni kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva, katerih dosedanjí surogati nikogar nimajo. 12

Vzemite le bele originalne zavitke s podobo gosp. Kneippa in z imenom

Kathreiner!

Išče se cestar

(Wegmeister)

za progo od cerkve sv. Petra v Ljubljani do Zaloga.

Mesečna plača 18 gld.

Oglasi naj se pri načelniku cestnega odbora gosp. Kaučiču v Medvodah. 163 3-2

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni urednik: A. Kalen.

Tiska „Katoliška Tiskarna.“